

Городецька Оксана Володимирівна, викладач кафедри менеджменту та методології освіти Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук.

МЕДІАОСВІТА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО МИСЛЕННЯ УЧИТЕЛЯ ТА УЧНЯ

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Медіаосвіта як напрям педагогічної діяльності покликана давати знання, розвивати вміння і навички правильної, корисної та культурної поведінки у медіапросторі. Розвиток медіаграмотності та медіакультури є надзвичайно важливим фактором виховання морально-етичних, духовних якостей та формування громадянської позиції особистості.

Сьогодення вимагає від учнів та учителів сприймання та використання медіазасобів як інструменту пізнання, створення медіатекстів та можливості підтримки контактів з користю для свого розвитку, вдосконалення та збереження здоров'я і психологічного комфорту. Медіаосвіта створює підґрунтя для формування та розвитку інноваційного мислення педагогів та дітей.

Інноваційне мислення розширює світогляд, відображає погляди та переконання, обумовлює активізацію усіх видів діяльності, зумовлює модернізацію системи життєвих цінностей, стимулює рух уперед, розширює інтелектуальні, творчі й духовні ресурси особистості [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед учених, які ведуть дослідження у перспективах інноватики, слід відзначити праці І. Д. Бежа, І. М. Дичківської, О. М. Пехоти, О. В. Попової, Л. С. Подимової, А. І. Пригожина, А. В. Хуторського, а також праці дослідників проблеми педагогічної інноватики О. Арламова, М. Бургіна, В. Журавльова, А. Ніколса та інших.

Також Г. Гінкул висвітлила питання медіаосвіти в контексті філософії освіти XXI ст. У роботах С. Іванова, Л. Іванової, Н. Лашук та інших акцентується увага на напрямках формування медіа-інформаційної компетентності та розвитку критичного мислення у процесі її формування.

У зв'язку з уведенням у дію Указом президента України № 47/2017 від 25 лютого 2017 року Доктрини інформаційної безпеки України [4], питання розвитку медіакультури суспільства віднесено до національних інтересів держави, а підвищення медіаграмотності особистості визначено одним із пріоритетів державної політики.

Формулювання мети роботи. Проаналізувати вплив медіаосвіти на формування та розвиток інноваційного мислення педагогів та учнів.

Постановка завдань дослідження:

- вивчити теоретичні основи проблеми;
- проаналізувати передумови розвитку інноваційного мислення;
- підкреслити необхідність впровадження медіаосвіти та розвитку медіаграмотності особистості;
- обґрунтувати важливість набуття знань, вмінь та навичок щодо підвищення стійкості до інформаційних маніпуляцій, профілактики зловживань і деструктивних медіавпливів на свідомість педагогів та учнів.
- Узагальнити вплив медіаосвіти на ефективне формування інноваційності мислення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Завдяки інноваційному мисленню в освітньому процесі народжуються нові підходи щодо розуміння сутності професійної діяльності педагогів, у результаті яких суттєво поліпшується кінцевий результат, а саме здійснення інноваційної діяльності в умовах загальноосвітньої школи. Інноваційне мислення підтримує та вдосконалює людину, спрямовує освітній процес, встановлює духовні зв'язки між вчителем та учнями. Щодо впливу інноваційної освіти на індивідуальне мислення, то воно формує систему стійких образів, які є основою для виникнення і відтворення гнучких, креативних форм мислення [3].

У шкільному віці розвивальний характер навчальної діяльності пов'язаний з тим, що її зміст базується на теоретичних знаннях, відповідних віковим особливостям учнів. Навчальна діяльність дитини будується від абстрактного до конкретного, від загального до часткового. У навчально-виховному процесі використовуються різноманітні напрями розвивальної діяльності [5].

Медіаосвіта дає змогу учням отримати необхідні знання через різноманітні способи використання засобів масової комунікації: критичний аналіз; дослідження; самостійний пошук інформації та інші види розумової діяльності. Завдяки розвитку медіаграмотності та медіакультури відбувається формування в учнів здібностей до самоорганізації, самонавчання, та саморозвитку. Завдяки розвитку названих якостей учні набувають навичок виконання вправ та завдань на оволодіння різноманітними навчальними вміннями.

Одним із важливих сучасних напрямів виховання учнівської молоді є формування медіакультури. Розвинена медіакультура особистості передбачає здатність до адекватного сприймання, критичного аналізу, осмислення та обґрунтованої оцінки різноманітної медіапродукції. Медіакультура, медіаграмотність педагогів та учнів розвиває вміння, навички та здібність до створення власних медіатекстів, а також творчої інтерпретації, переосмислення переструктурування існуючих [2, с. 4].

Сучасний медіатизований простір створює нове середовище існування, нову реальну дійсність, а також розширює необмежені інформаційні горизонти, що робить створену інформацію доступною для великого загалу користувачів. Засоби масової комунікації дозволяють розвивати інноваційне мислення, активізувати знання, але в той же час, можуть засмічувати розум інформаційним шумом, перевантажувати пам'ять, розсіювати увагу, пригнічувати уяву, спотворювати вольовий розвиток особистості [2, с. 4–5].

Щоб актуалізувати позитивний потенціал медіа та уникнути ризиків учителям та учням необхідно готуватися до ефективної взаємодії з інформаційним простором. Формування медіакультури особистості має забезпечити розвиток пізнавальних інтересів, адекватного, художнього й творчого сприймання, критичного мислення, творчих здібностей дорослих та дітей. Медіа-інформаційну грамотність варто розвивати та формувати з допомогою засобів масової комунікації та на матеріалі медіа[2, с 5].

У світі без інформаційних меж і обмежень медіа часто формують соціальні, моральні, етичні, художні, естетичні цінності та інтереси особистості, а також стають важливим фактором впливу на її свідомість, інтелект та світоглядні позиції

[2, с. 5].

Висновки і перспективи подальших розвідок. Існуючий масовий стандарт мислення не є достатній як для виникнення нових ідей, так і для їх сприйняття. Саме тому необхідно розробити новий стандарт мислення, що повинно стати основним завданням освітнього процесу.

Інформаційно-комунікаційні технології, як індивідуальні, так і масові, значно розширили сучасні комунікативні можливості. Засоби масової комунікації створюють умови для становлення інноваційного, самостійного, критичного мислення, сучасного світосприймання, естетичної свідомості та навичок аналізу медіапродукції. Медіакультура та медіаграмотність особистості передбачає розуміння соціокультурного й політичного контексту медіатекстів, а також закономірностей функціонування засобів масової комунікації в сучасному світі.

У Концепції Нової української школи однією з ключових визначено інформаційно-цифрову компетентність.

Список використаних джерел

1. Ковтун Ю.М. Медіакультура (конспекти лекцій у 10 кл.) / Ю.М. Ковтун // [Електронний ресурс] : <http://refdb.ru/look/2659419-pall.html>
2. Методичні рекомендації з викладання спеціального медіаосвітнього курсу для старшокласників ЗОШ«Медіакультура» / Найдьонова Л.А., Баришполець О.Т., Голубєва О.Є., Мироненко Г.В., Череповська Н.І. – К., 2011. – 42 с.
3. Плющик Є.В. Змістова характеристика поняття «Інноваційне мислення вчителя музики» / Є.В. Плющик // Психолого-педагогічні науки . – 2013. – № 1. – С. 53–55.
4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України» [Електронний ресурс] : Затверджено Указом Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017. – Електронні текстові дані. – К., 2017. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>
5. Формуємо інноваційне мислення вчителя і учня : доступ до ресурсу : <http://www.mvk.if.ua/news/29864>